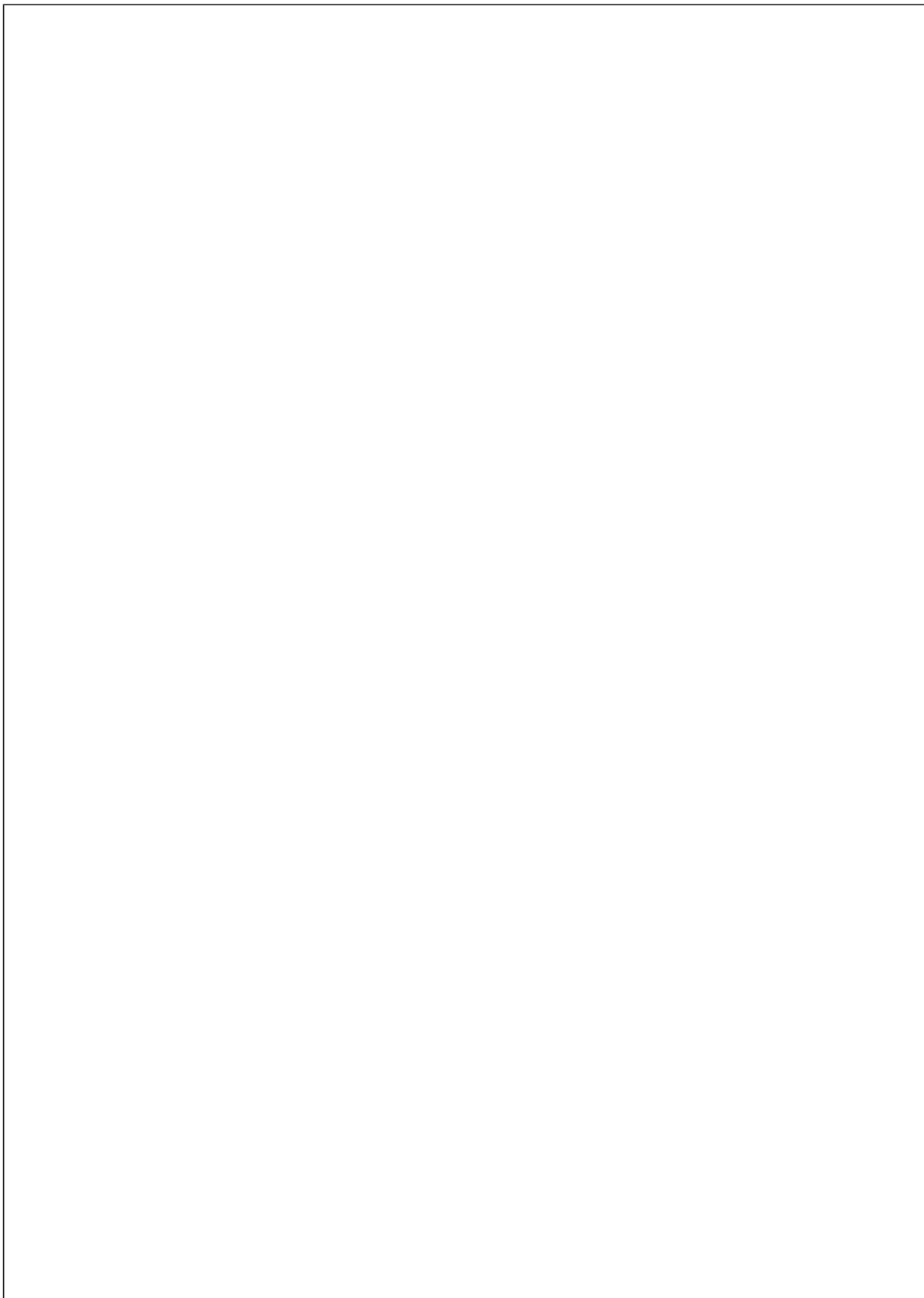

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/216132,Narodowy-Dzien-Pamieci-Polakow-ratujacych-Zydow-pod-okupacja-niemiecka-Uroczysto.html>
27.02.2026, 08:13

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni

24 marca 2025 r., w Narodowym Dniu Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, w Tokarni (pow. myślenicki) odbyły się uroczystości poświęcone Katarzynie Filipek – Sprawiedliwej wśród Narodów Świata, zamordowanej przez Niemców za ukrywanie Żydów.

24.03.2025

Po mszy świętej w kościele Matki Bożej Śnieżnej zebrani przeszli pod pomnik Katarzyny Filipek, odsłonięty w marcu 2024 r.

- Niemcy w czasie wojny zamordowali około trzech milionów polskich Żydów. Polaków żydowskiego pochodzenia. Ocaleni nieliczni, a jeżeli niektórym udało się przetrwać [...] to z reguły dzięki tym Polakom, którzy mieli odwagę zaryzykować i przyjąć ich pod swój dach. [...] Katarzyna Filipek musiała mieć świadomość tego, co zdarzyło się pół roku wcześniej po drugiej stronie Żębalowej w Krzeczowie, gdzie Niemcy zamordowali za współpracę z polskim podziemiem około 20 osób. Wiedziała dobrze, co grozi za pomaganie Żydom. Ale kiedy Stefan Barglik przyprowadził do niej sześćoosobową rodzinę Samuela Sternlichta, mimo ryzyka, przyjęła ich. Być może w twarzach kilkuletnich wnuków Samuela ujrzała twarze własnych dzieci... Niestety rodzina Sternlichta została wywieziona i zamordowana, a kiedy dwa tygodnie później Niemcy przyjechali po tych, którzy im pomagali, Katarzyna Filipek sama się do nich udała. Byleby tylko żandarmi nie pojechali do jej domu. Tam, gdzie zostały jej dzieci. Być może dlatego w Tokarni nie doszło do tego, do czego doszło w Markowej, gdzie oprócz małżeństwa Ulmów zamordowano wszystkie ich dzieci - powiedział w swoim wystąpieniu dr Michał Wenklar, zastępca dyrektora krakowskiego oddziału IPN.

Pełnomocnik wojewody małopolskiego ds. kombatanów i osób represjonowanych Marcin Tatara odczytał list skierowany do uczestników uroczystości przez wicepremiera i ministra obrony narodowej Władysława Kosiniaka-Kamysza. Głos zabrał także wójt Tokarni Marek Kluska oraz Stanisław Filipek, wnuk Katarzyny. Uroczystości zorganizował Oddział IPN w Krakowie, wojewoda małopolski, wójt Tokarni, rodzina Filipków i proboszcz parafii Matki Bożej Śnieżnej w Tokarni.

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słęczak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słęczak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słęczak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słęczak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słężak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słężak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Ślęzak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Ślęzak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Uroczystości w Tokarni. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Katarzyna Filipek

Urodziła się 12 marca 1897 r. w Więcierzy (gmina Tokarnia). W 1921 r. poślubiła Mateusza

Filipka. Mieszkali w Tokarni, gdzie prowadzili gospodarstwo. W styczniu 1939 r. Katarzyn owdowiała. Pozostała sama z sześciorgiem dzieci i siódmym – nienarodzonym. Sytuacja materialna w domu była bardzo trudna. Mimo to latem 1943 r. zdecydowała się udzielić w swoim gospodarstwie schronienia sześciu członkom żydowskiej rodziny Szternlichtów (lub Sternlichtów, Sterlingów, względnie Steinbergów). Byli oni mieszkańcami sąsiedniej wsi Krzczonów, którym w sierpniu 1942 r. udało się uniknąć wywiezienia przez Niemców.

Początkowo Katarzyna Filipek umieściła ich w stodole, następnie przygotowała kryjówkę na strychu. W styczniu 1944 r. niemiecka żandarmeria aresztowała Żydów i wywiozła ich do Jordanowa. Prawdopodobnie tam wszyscy zostali rozstrzelani. Dwa tygodnie później Niemcy aresztowali w Tokarni Katarzynę Filipek. Ją również wywieźli do Jordanowa, a stamtąd do więzienia w Nowym Targu. Po przejściu brutalnych przesłuchań, 21 lutego 1944 r. została skazana na karę śmierci i rozstrzelana 6 marca 1944 r. koło Nowego Targu (obecnie osiedle Bór).

Dwie inne bohaterskie kobiety – ofiary Niemców

W tej samej egzekucji Niemcy zamordowali także Marię Barglik, również ukrywającą Szternlichtów w Tokarni oraz Helenę Mrugałę (występującą też pod nazwiskiem Migiel), która miała udzielać schronienia Żydom w Leśnicy koło Szaflar. Wszystkie ofiary zostały pochowane w miejscu zbrodni. Ich grób odnaleziono dopiero po 41 latach. Po ekshumacji szczątki trzech kobiet spoczęły we wspólnej mogile na nowotarskim cmentarzu komunalnym. W 1988 r. Katarzyna Filipek została uhonorowana tytułem Sprawiedliwej wśród Narodów Świata.

Błogosławieni z Markowej

24 marca 1944 r. w Markowej na Podkarpaciu Niemcy zamordowali mieszkającą tam ośmioosobową rodzinę Ulmów oraz ukrywanych przez nich Żydów z rodzin Goldmanów, Didnerów i Grünfeldów. Izraelski Instytut Yad Vashem w 1995 r. zaliczył Wiktorię i Józefa Ulmów w poczet Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Od 2018 r., decyzją parlamentu, w rocznicę zbrodni w Markowej obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. 10 września 2023 r. papież Franciszek dołączył rodzinę Ulmów do grona błogosławionych Kościoła katolickiego.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Tokarnia

Kraków

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką

Uroczystości